

POSTANOWIENIE

Dnia 31 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Ewa Stefańska

SSN Dariusz Pawłyszcz (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 31 marca 2023 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa B. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Sp.k. w W.
przeciwko J.C. i J.C.1.

o zapłatę,

zażalenia strony powodowej

na wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 25 października 2022 r., VII AGa 289/22,

**oddala zażalenie pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach
postępowania zażaleniowego do orzeczenia kończącego
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

W zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia o zażaleniu przebieg postępowania przez sądami I i II instancji przedstawia się następująco.

Po posiedzeniu zdalnym 18 października 2021 r. Sąd Okręgowy na posiedzeniu niejawnym 20 października 2021 r. rozstrzygnął o wnioskach dowodowych stron i wyznaczył posiedzenie zdalne na 22 listopada 2021 r. Przewodniczący nie zarządził złożenia pism procesowych. Na posiedzeniu 22 listopada 2021 r. nie stawił się pełnomocnik pozwanych, który emailiem wniósł o odroczenie rozprawy z powodu choroby (czasowej utraty głosu na skutek powikłań pochorobowych), lecz nie załączył zaświadczenia lekarza.

Przewodniczący wyznaczył kolejny termin na 29 listopada 2021 r. i zarządził zawiadomienie o nim pełnomocnika pozwanych emailiem (w aktach jest wydruk emaila, lecz nie ma potwierdzenia odbioru). Pełnomocnik pozwanych nie stawił się bez usprawiedliwienia, a sąd I instancji po zamknięciu rozprawy wydał wyrok uwzględniający powództwo.

Pozwani w terminie złożyli wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Sąd Okręgowy doręczył uzasadnienie przez umieszczenie go w portalu informacyjnym, aczkolwiek nie w sprawie XXVI 1422/19, lecz w innej sprawie prowadzonej przez tego samego pełnomocnika. W apelacji pełnomocnik pozwanych zawiadomił Sąd, że zapoznał się z uzasadnieniem mimo braku prawidłowego doręczenia, i wniósł o uchylenie wyroku sądu I instancji oraz zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością. Pozwani zarzucili m. in. nieważność postępowania ze względu pozbawienie pozwanych możliwości obrony swych praw przez niezawiadomienie pełnomocnika pozwanych o posiedzeniu bezpośrednio poprzedzającym wydanie wyroku (pełnomocnik pozwanych zaprzeczył otrzymaniu emaila z zawiadomieniem) oraz niedoręczenie uzasadnienia w sprawie XXVI 1422/19, na skutek czego nie rozpoczął biegu terminu do wniesienia apelacji.

Sąd II instancji uznał za uzasadniony zarzut niezawiadomienia o posiedzeniu 29 listopada 2021 r. i zaskarżonym wyrokiem uchylił wyrok Sądu Okręgowego oraz zniósł postępowanie w zakresie posiedzenia 29 listopada 2021 r.

W zażaleniu strona powodowa wniosła o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania zarzucając:

1. rozpoznanie apelacji pozwanych, mimo iż podlegała ona odrzuceniu na podstawie art. 373 § 1 k.p.c., gdyż wyrok Sądu I instancji z uzasadnieniem nigdy nie został pozwany prawidłowo doręczony, a tym samym nie rozpoczął się bieg terminu do wniesienia apelacji,

2. ustalenie, że pełnomocnik pozwanych nie został zawiadomiony o posiedzeniu 29 listopada 2021 r., chociaż zawiadomienie zostało wysłane na adres email wskazany przez pełnomocnika, który wcześniej odbierał wysyłane na ten adres linki do posiedzeń zdalnych, a ponadto każdy system poczty

elektronicznej w przypadku niemożności umieszczenia wiadomości na serwerze poczty adresata zawiadamia nadawcę (tj. Sąd Okręgowy) o przeszkodzie w doręczeniu, co nie miało miejsca.

W odpowiedzi na zażalenie pozwani wniesli o jego oddalenie i przyznanie kosztów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Nie zachodzi podnoszona w zażaleniu podstawa do odrzucenia apelacji pozwanych. Warunkiem przysługiwania apelacji jest uprzednie złożenie wniosku o doręczenie wyroku z uzasadnieniem, co wynika z art. 331 § 2 k.p.c. Przepis ten ma sens tylko przy założeniu, że strona, która nie wniesie o to doręczenie w terminie, traci możliwość skutecznego wniesienia apelacji. Prawidłowe doręczenie uzasadnienia jest konieczne tylko do rozpoczęcia biegu terminu do wniesienia apelacji. Apelacja jest przedwczesna w przypadku jej wniesienia przed sporządzeniem uzasadnienia skarżonego orzeczenia, lecz nie jest przedwczesna w przypadku zapoznania się przez stronę z uzasadnieniem przed jego prawidłowym doręzeniem (np. przez czytanie akt w sądzie po sporządzeniu uzasadnienia przez sędziego, lecz przed jego doręzeniem).

Pozwani nie zostali zawiadomieni o posiedzeniu 29 listopada 2021 r. w jeden z przewidzianych prawem sposobów, gdyż żaden przepis nie wskazuje na możliwość wysłania zawiadomienia email. Sam fakt wykorzystania sposobu nieznanego ustawie nie oznacza, że doręczenia nie było. Gdyby sekretariat Sądu Okręgowego wysłał email z żądaniem potwierdzenia odbioru, a pełnomocnik pozwanych potwierdził odbiór, doręczenie byłoby skuteczne. Jednakże pełnomocnik pozwanych nie potwierdził otrzymania email, co świadczy, iż pełnomocnik pozwanych:

1) odebrał zawiadomienie, lecz wstrzymał wysłanie potwierdzenia odbioru, co umożliwia odbiorcy typowy system poczty elektronicznej,

2) albo nie zalogował się do swojej poczty elektronicznej przed posiedzeniem 29 listopada 2021 r., przy czym nawet w przypadku zalogowania się mógł nie otworzyć wiadomości z Sądu, co – przy dużej liczbie wiadomości lub

wadliwym ustawieniu filtru antyspamowego – nie musiało być działaniem świadomym.

Zatem materiał zgromadzony w sprawie nie jest wystarczający do stwierdzenia zawiadomienia pełnomocnika pozwanych o posiedzeniu. Istotny jest brak przepisu nadającemu bezczynności adresata skutek zawiadomienia. W przypadku pism sądowych doręczanych pocztą lub przez zamieszczenie w portalu informacyjnym art. 139 k.p.c. i art. 15zzs⁹ *ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych* uznają pismo za doręczone z upływem odpowiedniego terminu nawet w przypadku nieodebrania przesyłki z poczty lub nielogowania się do portalu informacyjnego. Brak takiego przepisu w przypadku wysłania pisma emailem wyklucza możliwość uznania zawiadomienia o posiedzeniu 29 listopada 2021 r. za doręczone pełnomocnikowi pozwanych bez potwierdzenia tego przez adresata. Prawdopodobnie przewodniczący w sądzie I instancji wybrał doręczenie emailem zamiast przez portal informacyjny właśnie ze względu na niebezpieczeństwo niezalogowania się pełnomocnika do sprawy, co uniemożliwiłoby zaledwie tygodniowy termin odroczenia rozprawy 22 listopada 2021 r., gdyż samo zamieszczenie zawiadomienia w portalu wywołuje skutek doręczenia dopiero po 14 dniach. Jednakże w tej sytuacji obowiązkiem przewodniczącego było wzięcie pod uwagę przepisów o doręczeniach i odroczenie rozprawy na co najmniej 15 dni.

Nie zawsze niezawiadomienie o posiedzeniu bezpośrednio poprzedzającym wydanie wyroku oznacza pozbawienie strony możliwości obrony swych praw. Ustawodawca w wyliczeniu w art. 379 k.p.c. nie zamieścił braku zawiadomienia o ostatnim posiedzeniu jako przyczyny nieważności postępowania. Zatem w każdym przypadku braku takiego zawiadomienia należy badać, czy rzeczywiście pozbawiło to niezawiadomionego możliwości obrony swych praw. Warunkiem uznania zarzutu apelacyjnego za zasadny z tej przyczyny jest wskazanie w apelacji czynności, których strona zamierzała dokonać na posiedzeniu poprzedzającym zamknięcie rozprawy, oraz znaczenia tych czynności dla obrony praw strony.

Pozwani w apelacji wskazali, że brak zawiadomienia uniemożliwił im ustosunkowanie się do postanowienia dowodowego z 20 października 2021 r. Pozbawienie strony możliwości wypowiedzenia się co do przeprowadzonych dowodów oraz złożenia wniosku o przeprowadzenie dowodów oddalonych postanowieniem dowodowym lub w ogóle pominiętych w tym postanowieniu jest pozbawieniem strony możliwości obrony swych praw. Skoro przewodniczący nie zarządził złożenia pisma przygotowawczego po wydaniu postanowienia z 20 października 2021 r., to jego obowiązkiem było umożliwienie ustnego roztrząsania wyników postępowania dowodowego (art. 210 § 3 k.p.c.).

Ponieważ zachodzi wskazana przez sąd odwoławczy przyczyna nieważności postępowania z art. 379 pkt 5 k.p.c., Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c oddalił zażalenie strony powodowej.

[SOP]

[ms]